

Inimese südamel pildid

Cartus,
Trükitud J. Kläseppa luuga.

Siind 20 Kop.

Inimese

Südame Pildid

ehk:

Waimulik peegel,

kust iga inimene

oma südame lugu väga selgeste mõib näha, ka kolmainus Jumal, ehk saadan oma seltsiga tema südames on elamas ja walitsemas.

Ja jumalakartmata ja väga ristiiinimese surm.

Ränne pildiga.

Teine parantatud trükk.

Tartus 1883.

Trükitud B. Jupi juures Tartus.

Gegen den Wiederabdruck dieser Schrift ist von Seiten des
Livländischen Evang.-Luther. Consistorii nach vorgängiger Durch-
sicht derselben nichts einzuwenden.

St. Marien in Dorpat, 1883 März 12.

Nr. 450. Im Namen und Auftrage des Consistorii:

H. A. Willigerode, Consistorialrath.

zensuri poolest lubatud. — Tallinnas, 21. Januaril 1883.

1. Joann. 3, 4—10.

„Igaüks, kes pattu teeb, see teeb ka seda, mis käsu wasta on, ja patt on see, mis käsu wasta on; ja teie teate, et tema on awalikuks saanud, seepärast, et ta meie patud pidi ärawõtma; ja pattu ei ole mitte tema sees. Ei ükski, kes tema sisse jääb, ei tee pattu; ei ükski, kes pattu teeb, ei ole teda näinud, ega teda tunnud. Lapsukesed, ärgu ükski teid eksitagu; kes õigust teeb, see on õige, nõnda kui Tema õige on. Kes pattu teeb, see on kuradiist; sest kurat teeb pattu algnisest; seks on Jumala Poeg awalikuks saanud, et tema kuradi teud pidi ärarikkuma. Ei ükski, kes Jumalast on sündinud, ei tee pattu, sest tema seeme jääb tema sisse, ja ta ei wõi pattu teha, sest ta on Jumalast sündinud. Sest näikse, kes Jumala lapsed ja kes kuradi lapsed on; ei ükski, ke õigust ei tee, ei ole Jumalast, ega see, kes oma wenda ei armasta.“

Armas Lugeja!

Seefinane raamatukene sai juba aastal 1732 Prantsuse keelest Saksa keele ümberpandud, selle nime all: „Waimulik eluwiiſide peegel n. t. i.“ ja on pärast mitmele korrale trükitud. Ja ehk küll aastast 1732 kuni 1812-ni see raamat tõnade ja wiisi poolest on muudetud saanud, tõde on tema sees ikka seksammaks jäänud ja jääb igaweste ilma muutmata.

Aegamööda on see raamat ka muude keelede peale saanud ümberpandud ja trükitud, nagu nimelt: Wene-, Rootsi-, Soome- ja Läti-keele, kus ka ikka niisammuti, kui Saksa keeles, pildid seletuseks juures olivad.

Ma olen juba lapsest saadik ootnud ja lootnud, et see armas ja kasuline raamat ka Eesti-keele oleks piltidega wäljatulnud, aga et tänini ükski ei ole seda tööd ega kulu ettemõtnud (ehk küll õnnis Peetri õpetaja Henning seda üksford ilma piltideta ja ilma piltide seletusteta on wäljaannud, mis see läbi poolik asi oli), olen ma lootuses Issanda abi peale, et ta seda tööd ja kaunis juurt kulu, mis trükkimine ja iseäranis pildid tulewad maksma, ise kanda aitaks,

oma peale võtnud, seda trükkida lasta. Niisammuti on mul ka lootus, et armsad usklikud sõbrad mulle selle raamatukese väljalautamises, nagu ennegi, armastuses saavad abiks olema.

Meie elame, armsad vennad ja õed, ühel ajal, kus ma julgeste võin ütelda, et maailma aja waim mitte heameelega, waid wihaga ja ilma armuta niisuguse raamatu peale saab waatama, sest et selle sees patualgajat ja hingede hukka-
saatjad — kuradid — kui ka elu ja õnnistuse algajat — Jeesust — ja Jumala lapse wabadust, kus Kristus meie sees elab, nii selgeste saab ette-
pandud; sest maailma ajawaim naerab kuradid, otsegu ei oleks teda olemaski ja salgab tema olemist ja võimust inimese üle. Maailma aja-
waim ei usu mitte Kristuse jisse ega ärälunasta-
mist tema läbi, kuidas pühas kirjas õpetatse. Sest näame, et maailma ajawaim mitte Jumalast, waid kuradist on. — Meie ei wõi ega taha ka sellepärast nii wäga muretseda, kas see raamat maailma ajawaimu meelepärast on ehk mitte. Meie jääme Kristuse ja tema Apost-
lide õpetuse juure ja leiame neid ikka weel nii täielikud, armsad, õnsakstegewad ja pühitsewad olewad, kui need ikka olnud, nõnda et meie neid ühegi ajaarwamise ega maailma tarkuse wastu ei tahaks ärawahetada.

Kristus aga ja tema Apostlid õpetawad wäga selgeste, et Jumala riik on usklikude ja wagade sees, kus tema nende sees, kui omas

templis elab ja walitseb, neid oma Waimu läbi elawaks teeb, puhastab, pühitseb, õnnistab ja jumaliku wäe, taewaliku rahu ja igawese elulootusega täidab; nõnda on ka saadanal oma riik kurja, uskмата ja jumalakartmata inimeste sees. Tema, see kuri, alustab kurja nende südames, elab seal sees ja teeb neid wiletsaks ja igaweste õnnetumaks.

Kristus õpetab: Waenlane, kes umbrohtu külwab nisude sekka, sel ajal, kui inimesed magasid, on kurad." Matt. 13, 25. 39. Et umbrohtu on, ei wõi meie mitte salgada, nõnda ei wõi meie ka külwajat ennast salgada, kes umbrohtu külwab. Kui meie seda salgada tahaksime, siis teeksime kawala waenlasele seda umbrohtu külwamist weel fergemaks.

Kristus õpetab ja ütleb kurja ja uskмата inimestest: „Teie olete isaist, kuradiist ja oma isa himude järele tahate teie teha; tema on inimese tapja olnud algmisesst ja ep ole mitte seisma jäänud tõe siisse, sest tõt ei ole mitte tema sees; kui ta walet räägib, siis räägib tema omaist, sest ta on walelik ja waleliku isa.“ Joann. 8, 44.

Paulus õpetab: „Saadan on üks würst, üks wägew waim, kes maailma pimeduses walitseb oma kurja waimudega ja et meie nende wastu peame wõitlema.“ Ewef. 6, 12.

Paulus õpetab: „Saadan on sellesinatse

maailma jumal, kes uskmata rahwa meeled sõgedaks teeb, et neile ei pea paistma armuõpetuse walgus Kristuse auust." 2. Kor. 4, 4. Seepärast on see otse kuradi töö, kuradlik pimedus, kui keegi Kristuse armuõpetuse fiske ei taha uskuda.

Paulus õpetab weel, et „Saadan tööd teeb sõnakuulmata laste (uskmata inimeste) sees, kes surnud on pattude ja üleastmiste sees, kes nüüdse ajawaimu järel elawad, seehinatse maailma wiisi järel, selle würsti wiisi järel, kellel meelewald on taewa all.“ Ewef. 2, 2.

Peetrus õpetab, et Saadan on wagade ja usklike wastane, waenlane ja kiusaja, kes iialgi rahu ei anna, waid alati „ümberkäib, kui mõiraja lõukoer, ja otsib, keda tema wõiks äraneelda.“ Meie peame seepärast walwama, kasiwad olema ja kindlaste uskus seisdes, tema wastu panema. 1. Peetr. 5, 8. 9.

Joannes õpetab: „Saadan on eksitaja, kes kõik ilma maad ära eksitab.“ Jlm. 12, 9.

Tema on patualgaja, kes algnises pattu teinud; kes pattu maailma fiske toonud ja pattu läbi surma.

Joannes õpetab: „Kes pattu teeb, see on kuradist; seks on Jumala Poeg awalikuks saanud, et tema kuradi teud pidi ärarikkuma.“ 1. Joan. 3, 8.

Jakoobus kirjutab: „Seiske kuradi wastu,

siis peab ta teie juurest ärapõgenema“
Jat. 4, 7.

Jeesus on omadele „meelewalda annud
kuradid wäljaajada ja kõige waenlase
wäe peale.“ Matt. 10, 8. Luf. 10, 9.

Paulus näitab meile Ewef. raam. 6 p. 13 s.
Jumala sõariistu, kellega meie saadana wastu
peame wõitlema ja usu kilpi kätte wõtma, misga
meie wõiksimetema tulised nooled, mis ta
meie peale laheb, ära kustutada.

Seepärast, kes Jeesuse ja tema Apostlite
õpetust usub, see ei ole mitte sellepoolest kahe-
wahel, et inimese süda kas Jumala ja püha
Waimu tempel, ehk saadana töötegemise
paik ja patu pesa on, ehk: otsegu Jumal,
Kristus ja püha Waim usklike seas elab,
walitseb ja oma armu tööd teeb, otse niisam-
muti ka saadan kurjade seas oma tööd forda
saadab ja nende üle walitseb.

Need selge püha kirja ja kindla ristiusu
põhja peal, kõige ristikogudusest igal ajal ustud
tõendused saawad siin raamatukeses kümne pildi
läbi etteseatud ja äraseletatud, kurjadele pattu- ja
saadana orjusest ülesäratamiseks ja ehmatuses,
aga wagadele ja usklikele jumalakartuses kin-
nitamiseks.

Iga pildi peal on üks süda oma sarnatse
näuga, kellest juba kohe wõib tunda ja aru saada,
missuguse waimu laps see inimene üleüldse on,
oma seestpidise südame lou poolest, kas hea ehk

Kuri tema sees on elamas ja walitsemas. See-
 pärast waata iga pildi juures, armas lugeja,
 oma südamesse, pane oma seestpidist lugu tähele,
 et sa tunneksid, missuguse järje sees sa oled;
 kas Kristus ehk saadan sinu sees on walitsemas,
 kas Jumala ehk kuradi riik sinu sees on, kas
 sa pattu ja saadana ori ehk waba Jumala laps
 oled. Mõttele tõemeelega iga pildi ja lugemise
 juures järele ja ära mine hooletumalt sorides
 neist mööda. Ole ükspäidise ja ustawa meelega
 ja katsu ennast tõega ja hoolega läbi, et sa wõit-
 sid Jumalale, kelle ees sa seisad ja kes südamed
 ja neerud läbikatsub, oma pattu ülestunnistada;
 tema, kes kõik näeb ja teab ja kelle ees midagi
 kinnikaetud ega salaja ei ole, näeb ja teab kõik,
 mis sinu sees on. Leiad sa kurja oma seest,
 siis kahetse seda ja ära salga mitte, tunnista
 oma pattu tõsiselt üles ja pööra Kristuse poole.
 Tema on ka sinu Dnnistegia, ka sinu heaks maa-
 ilma tulnud, ka sinu eest kuradi teud ärarikku-
 nud, et sind saadana wõimusest lahti peasta ja
 oma riiki saata. Kol. 1, 13. Tema wõib ka
 sulle jõudu ja wäge anda, pattu ja saadana
 wastu panna, et sa neid edespäidi mitte enam
 ei pea teenima. Tema wõib sind wabaks
 teha, ja kui tema sind wabaks teeb,
 siis oled sa õiete waba. Joann. 8, 36.

Inimese südamelugu, kes pattu orjab, ja kelle sees kurdab valitsemas.

Piltide seletused.

I. Pilt.

Inimese südame lugu, kes pattu orjab, ja selle sees kurat walitsemas.

Nõnda on ilmaliku inimese südame lugu, kes ennast patule äraannab ja täieste „maailma wiisi järel elab, selle waimu wiisi järel, kes nüüd oma tööd teeb sõnakuulmata laste sees.“ Ewes. 2, 2. Näüsti paistab fergemeel ja hooletus wälja, kes ühestki patust ei hooli, midagi patuks ei arwa, kõik enesele lubab, mis kuri liha ja veri heats kiidab ja rõõmsaste ja lustiliste ühest pääwast teise elab, ilma Jumalata, ilma igawese aja ja wiimse kohtupääwa peale mõtlemata. Südames on kurad aset pidamas oma seltsiga, see on: seitsme peahk surma-patuga, mis seitsme elaja kaju all pildi peal näha on.

1) Wau, ehk waua lind, kes oma laiale-aetud hiilgawa sulgedega üle teiste näitab ennast ülen-dada tahtma, tunnistab uhkust ja suurelist meelt, nõnda kui palju inimesi on, kes mõne ameti,

mõne anni, rikkuse, ilu, tarkuse ehk au-nimede pärast, mis nemad ilma oma väärt olemiseta ja teenimata Jumalalt saanud, siiski enestest väga palju lugu pidavad ja ennast ülemaks ja paremaks arvavad, kui teisi inimesi; keda naad põlgavad, alwaks pidavad ja rõhuvad.

2) Siit, kiimaline, haigew elajas, tähendab hoorust, roojust, kiimalust ja kõiksugust roppu häbemata tööd ja elu.

3) Siga, täitmata hingu liia söömisel ja joomisel.

4) Kärnane konn, kes ennast maa-põrmust toidab, näitab ahnust, kes inimest ajab maapeal-
süd warandusi täitmata ihaldamisega nõudma.

5) Üks ehk madu, kes meie esiwanemaid Eedeni aedas pettis ja pattu sisse saatis, et tal nende õnnistuse pärast kade meel oli, on väga tõsine kadeduse ja kahju rõõmu pilt.

6) Tiiger, kõige hirmsam ja kurjem elajas, tähendab tigedust ja wiha meelt, mis inimest nõnda elama ja tegema ajab, et ta niisuguse hirmsa elaja sarnatseks saab.

7) Kummiga- ehk kilpkonn tähendab laiskust ja tuimust; sest otsegu see elajas väga pitkiline, nõnda mõtab ta laiskus kõik tahtmist ja hingu hea tööle inimese seest ära, et ta misgiguguses heas asjas edasi ei saa.

Õuha Waim on südamest äraaetud ja taganeb; aga siiski ei jäta ta järele, patusele oma armu ja andid pakkumast, mis need tuleleegid,

mis südame ümber lehitawad, meile näitawad. Ta ei saa aga weel sisse, sest et süda kõigesuguste jälgeda patudega täidetud ja saadana meelewalla all on.

See ingel, ehk Kristuse arm püüab ta ilma wäsimata, patust Jumala sõna läbi ehk muul wiisil äratada; aga tema ei kuule mitte ega wõta seda oma südamesse, sest et tema pattu lusti ja rõõmn sees otsegu meeletu ja joobnud on.

Wäga hirmus ja kahetsemise wäärt on niisuguse patuse lugu, kes maailma wiisi järel elab. Oh kui palju inimesi elawad niisuguse wiletsa lou sees julgeste ühest pääwast teise, nagu ei oleks neil ühtigi häda. Meid nimetatakse ristiniimesiks, ja on patu sulased ja kuradi orjad; „neil on see nimi, et naad elawad, ja on surmud.“ Ilm. 3, 1.

Palwe.

Halastaja Jumal ja Onnistegia! waata halastuse filmaga taewast minu waele patuse wiletsa südame lou peale! Walgusta minu waimu filmad oma taewaliku walgusega — saada walgust minu pimeduse sisse, et ma wõiksin oma südame lugu õiete tunda ja anna armu, et ma kõigist neist hirmsa patudest, mis weel minu sees on ja mind weel selle wiletsa lou sees kinnipidawad, hoopis wõiksin lahti saada. Soia mind, kõige wägewam Lunastaja, et ma ialgi enam meelega pattu tehes wana põrgu

waenlasele omas südames ruumi ei annaks. Aita, et need sõnad alati mul meeles seisaksid: „Kes pattu teeb, see on pattu sulane, on kuradi jt ja kuradi laps“ — ja et, nii mitme kurjuse ja patu orjaks ma ennast annan, otse niisamma palju roojasid waimusid täitwad ja roojastawad minu südant. Sina Issand, kõige asjade looja, oled minu südand enesele omaks loonud ja eluasemeks walmistanud, kuidas peaksin ma seda saadanale tööhoo- neks andma. Tee mind, oh Kõigewägewam, wabaks saadana meelewallas, puhasta mind kõigest pattu-roojusest, wõta seda kurja patust südand minuist ära ja loo mulle uus, puhas süda ja walmista enesele seal sees meelepära- line eluase; sinu püha nime auuks ja kiituseks, oh Jeesus! Amen.

Dh Jumala Tal! mo Lunastaja Jeesus!
 Mo pat on suur, siiski so arm suurem minus!
 Ma tahan põrmu, tuhka maha heita,
 Mind ära lasse pattu sisse jääda;
 Dh tapa kurjad hinud minu sees —
 Ja tule, ela ise südames.
 Dh hoi mind, ma muidu langen maha,
 Dh Issand, aita! ei sa seda taha.
 Sest walitse mo sees ja iksine,
 Et jaadan, pat jaoks ruumi iialge!

II. Piit.

Patuse südame lugu, kes oma pattu hakkab tundma, kahetsema ja patust pöörama, ja kust saadan patuvalitsusega hakkab põgenema.

Jumala ja Jeesuse Kristuse arm — inglikuju all näha — paneb patusele tulewat pattu palka ja hukatust filma ette: **Jumala kohut, ehk mõeka ja surma.** Ta annab temale Jumala sõnast märku, et „ei hoorapidajad, ega wõera jumala teenrid, ei abielu ärarikkujad, ega salaja ropud, ega poiste naerjad, ei wargad, ei joodikud, ei laitjad, ega riisujad ei pea Jumala riiki pärima.“ 1. Kor. 6, 9. 10. Et „wiletus ja ahastus tuleb igaühe inimese hinge peale, kes kurja teeb.“ Rom. 2, 9.

Patune ehmatab, otsegu käiks mõel ta hingest läbi, ta süda kihwatab sees ja südametunnistus hakkab teda waewama ja hukkamõistma. Ta jääb mõtlema ja waatab oma südame sisse ja ei leia muud, kui selget pattu ja jäledust. Ta tunneb nüüd ühe kõrgema, see on: püha Waimu walguses, mis nüüd tema südamesse hakkab tungima, pattu kurjust ja walitsust enese sees ja temal on kurbtus ja kahju selle pärast; nüüd ta wihkab ja kardab pattu ja tahaks sest heameelega lahti ja wabaks saada, tunneb aga enese sees pattu wäge ja himusid ja ema nõdrust, selle wastu panna. Ta õhkab südame põhjast:

Patuse süidame lugu, kes oma patiu hakkab tundma,
 kahetsema ja patust pöörama, ja kuigi saadan patiu
 valitsusega hakkab põgenema.

„Oh mind viletsat inimest! kes peastab mind sellesinatse surma ihusi?“ —

„Jumala arm, Jesuse Kristuse läbi,“ vastab temale püha Waim, kes jälle patulahtjema, rõhutatud ja rusukspekstud südame ligi on tulnud ja jumaliku armu leekidega senna sisse tungib ja temale walgust ja jõudu annab.

Ja nõnda, kui püha Waimu walguis südamesse tungib ja armu tule leegid seal laiale lautawad, peab saadan oma hirmsa seltsiga taganema. Kõik jäledad ja hirmsad pattu kombad — pildi pääl hirmsa elajate kujukil tähendatud — peawad põgenema. Kus walguis sisse tungib, peab pimedus taganema — kui päike tõuseb, peab öö lõppema. Jumala arm on walguis, pat on pimedus ja öö. Nii pea, kui meie pattu hakame wihkama, peab saadan taganema, tema walitseb aga üksnes pattu sees, pimeduses — tema wõib aga üksnes pattu läbi meie südamesse tungida: pattu armastus annab südame wõtme tema kätte ja kurja poole hoidmine teeb temale sinu südame ukse lahti. Jumala ja kõige hea armastus keelab teda sisse minemast ja ajab teda ära.

Oh hinged! armastage walgust, wihkage pimedust, seiske kurja vastu ja saadan peab teitest ära põgenema. Pöörge omad silmad maailma, pattu ja kõige kurja awatelemiste eest kõrwale; tehke omad südamed püha Waimu walguisele lahti; iga kiirekest, sest kõrgemast wal-

gusest, wõtte rõõmu terwitamisega vastu; tema (püha Waim) kautab pattu ja pimedust, saadana ja põrgut suutumaks teie südamest. Pange hoolega oma südand tähele, et mõni kuri pat, ehk pattu himu ei saaks salaja seal sees ärapeita ehk ruumi leida. Jumala Waimu walguses, mis ikka teie südames ees ootab, et teda sisse peaks lastama, ja nii pea, kui temale ukse lahti teete, sisse tungib, ja kõik teie sees walgustab ja elavaks teeb, ses Jumala walguses saate teie iga kurja pattu elajast, kui ka iga kõigewähemat pattu tolmu ja warju äratundma ja selle jäletumat olemist nägema, ja Jumala arm, mis nõdrusest nägew on, saab teid sest wabaks tegema.

Palwe.

Jumal, ja kõige walguse ja elu hallikas! üksnes sinu, üksnes sinu Waimu walguses wõin ma oma patu kurjust ja kahjulikku olemist tunda. Lase oma elu walgust paista minu pimedada hinge sisse, et ma wõiksin näha ja elada! Sa ei taha patuse surma, ei taha mitte minu surma, waid nii tõeste, kui sa elad, nii tõeste tahad sa, et patune wõtaks pöördada ja elada. Näita mulle üles neid patusi, mis mind pimestawad, saadana orjuses wangis pidawad ja hukka saatwad. Ringi mulle oma armu, mis ja Jesuse Kristuse sees kõige patustele nii kalliste oled tõutanud! Anna õiget patutundmist

minu südamesse, ja karista mind, et ma valu tunnefin oma patude pärast ja neist võtaksin pöörduda ja sulle omas südames ruumi anda, et pat, surm ja kurad minust taganeksid. Anna mulle oma püha Vaimu, et tema Jumala armastust, ihaldamist ja tahtmist, sinu käs-kude järele elada ja kõige hea tööle minu sees ärataks, et ma pattu enam ei laseks valitseda oma sureliku ihu (liikmete) sees ja saadan mind mitte enam ei saaks pimestada, eksitada ega võimust minu peale saada. Vaita mind õiete ja elavalt tunda, et pattu sees ei ole ühtigi õnnistust, vaid, et kes pattu teeb, on patu sul-lane, pimeduse ja põrgu laps. Vaita, et ma iialgi ära ei unusta, mis sinu sõna mulle ütleb: et ükski jumalakartmata ei või sinu ees seista, ega ükski ülekohtune sinu riiki saada, vaid et kange kohus, igavene surm ja hukatus neid ootavad, kes kurja teevad. Vaita mind iga pattu üle südamest kahetseda, tõsiselt sulle üles tunnistada ja kõige pattu, maailma amatelemiste ja eksita-miste eest hoida ja sinu poole pöörduda, et ma kõigist patudest puhastud, kõigeist pimeduse väest vabaks tehtud, sinu armus, sinu valguses ja sinu osasaamist vastu võttes, sulle meeleepära-liselt võiksin saada. Amen.

Mina tunnen oma pattu',
Tunnistan neid, Jumal, sull',
Anna mulle oma armu,
Pööra, Issand, kõrv mo pool',

Anna andeks, mis ma teind',
 Mis jo püha film kõik näind;
 Armust võta juhatada
 Elu teed mind — taeva saada.

III. Pilt.

Patuse südame lugu, kes Kristuse ja tema armuõpetuse sisse usub ja püha Vaimuga täidetud on.

Patune, oma patude peale waadates ja Jumala helduse ja pitka meele peale mõeldes, kes temaga nii kaua kannatanud ja teda patustpöörmisele saatnud, rõhutatud, liigutatud, pehmeks tehtud omas südames, nutab nüüd südamelikuid kahetsemise pisaraid. See teeb tema hingele valu, et ta Jumalat, kes nii suures armastuses ja pitka meelega tema vastu olnud, nii saagedaste ja hirmsaste kurvastanud, vihastanud, põlganud ja mahajätanud ja see vastu kuradid nii kaua teeninud.

Kui ta nüüd nõnda Jumala halastuse läbi valmistatud on, siis saab täidetud, mis kiri ütleb: „Jehowa on ligi neile, kes rõhutatud südame poolest, ja peastab neid kes rufuks pekstud waimus.“ Laul. 34, 19. „Ta parandab neid, kes südames on rõhutatud, ja seub kinni nende walusad haavad.“ Laul. 147, 3. Ingel — ehk arm — astub nüüd tema südame ette ja

Batuse südamelugu, kes Kristuse ja tema armu-
õpetuse sisse usub ja püh. Waimuga täidetud on.

näitab temale ristilöödud Jesust Kristust ja ewangeeliumi ehk armuõpetust; see on: temale saab kuulutatud seda rõõmsat õnnsafstegewad sõna, et Kristus maailma sisse on tulnud, niisugust patusid, kui tema on, õndsaks tegema, et tema patuste eest on risti külges surunud ja patude andeksandmist ja igawest elu neile saatnud. Nõnda saab rõhutatud ja rufuskspekstud, koormatud ja waewatud südamele Jumala armu läbi Kristuse sees, patude andeksandmist, elu ja õnne ja igawest õnnistust patutud. Wõtab nüüd patune seda patkumist uskus ja alandlikkus lootuses wastu, hakkab tema Jesusest Kristusest kinni, kes risti löödud, ja usub tema elawalt, et Jesuse kannatamine, tema surm, tema äratamine kõik tema selle hirmsa potuse heaks on sündinud, et kõik temale on kingitud, ilma hinnata, selgest armust, siis wõtab tema ka, nõnda kui kõik usklikud Kristuse sees, püha Waimu wastu, ja püha Waim annab tunnistust tema waimule, et ta patud nüüd on andeksantud ja et ta Jumala laps on. Eest püha Waim täidab südant rahu, rõõmu ja õigusega, ja nüüd on tõeste Jumala riik tema sisse tulnud. Nüüd jooksewad ka weel pisarad tema silmist, aga need on tänu, rõõmu ja armastuse silmapisarad selle armu pärast, kes teda kõigest patust on lunastanud ja oma Waimuga täitnud. Tema hing ja ihu rõõmustawad ennast nüüd elawa Jumala sees. Usutäht hiilgab kauniste tema südames,

sest et tema ust elavaks saanud. Tema õnnistuse waenlased, need hirmsad elajad, saadan ja tema selts on nüüd täieste südamest väljas ja suutumaks kadund, ja nüüd võib öelda: „Sa teie olite mõningad seesugused; aga teie olete ärapestud, teie olete pühitsetud, teie olete õigeks tehtud Jhsanda Jesuse nime sees ja meie Jumala Waimu läbi.“ 1. Kor. 6, 11. Oh kui kaunis, kui õnnis, kui rõõmulik on armu saanud patuse südame lugu. Tema laulaks üht kiituse laulu teise järele. Tema ei wõi oma Snnistegiaft ja tema armust ei iialgi küllalt rõõmustada, tema armastust ja halastust ei iialgi küllalt imekspanua ega teda nõnda tänada, kuidas tahaks.

Tema peab aga kõige selle rõõmutundmise juures kartma ja alati walwama, ega mitte julgeks jääma, sest need elajad — patud — on otse väljaspool, südame ümber — saadan on oma wõimust ja meelewalda, tema üle walitseda, kautanud ja wäljaetud — aga ta ei ole seepärast mitte kaugel, ja tema ja patud waltiwad ööd ja pääwad, et saaksiwad senna jälle tagasi pöörda, kust neid wäljaetud on. Tema wiha on seda suurem, mida enam see temalt kadund on. Seepärast, walwage ja paluge! — —

P a l w e.

Jumalik Snnistegia! kuidas wõin ma ennast küll sinu armu ja armastuse üle rõõmustada: kuidas küll sind tänada sinu kalli õnsakstegewa

Ewangeeliumi ehk armu sõna eest. Sa oled mulle äralunastamist oma were läbi, see on, patude andeksandmist oma armurikkust mööda, leida andnud. Ewes. 1, 7. „Kes sa mind ka pitseriga oled kinnitanud ja Waimu panti annud minu südamesse.“ 2. Kor. 1, 22. Oh tee minu usku ikka enam elavamaks. Walgusta ikka enam minu waimu filmi, et ma tunda õpin neid taewalikuid warandusi ja õnnistust, mis sa mulle oma kannatamise ja surma läbi oled walmistanud ja mis sa mulle oma Ewangeeliumi (armu sõna kuulutamise) läbi pakud. Oh, kui wäga oled sa mu peale armu heitnud, mind õnnistanud ja wäga rikkaks teinud! Mina, kes ma enne saadana eluase olin, olen nüüd püha Waimu tempel! Mina, enne pattu ori, olen nüüd Jumala laps! Mina, enne roojaste waimude eluase, nüüd inglide rõõmiks! Mina, kelle sees enne hirmsad patud walitsetiwad ja saadan aset pidas, tunnen nüüd rahu, rõõmu ja õigust pühas Waimus, kes minu sees elab ja Jumalast mulle kingitud on. Minu õnnistuse waenlased on äraaetud, ahelad, kellega pat ja kurad mind wangi pidasiwad, on katki ja mina olen wabaks tehtud! Mina olen halastust saanud: Mina olen armu leidnud! Kuidas pean ma sind see eest tänama! Sinu kiitus peab alati mo suus olema.

Ühe asja pärast aga palun mina sind, armsam Õnnistegija: „ära anna mind mitte üle ja ära jätta mind mitte maha, mo õnnistuse Ju-

mal." Saul. 27, 9. Ühenda mo südand enesega, et ma sinu nime kardan. Saul. 86, 11. Soia mind, et ma iialgi julgeks ega hooletumaks ei jää, vaid igal ajal walwan, et ma iialgi enam patu pettuse ega waenlaste kawaluse läbi eksitatud ei saaks! Sinu arm kinnitagu minu südand, et pattu igal ajal wõtaksin wihkada ja iga pattu nõu eest kui põrgu eest põgeneksin. Sa oled mind wabaks teinud, ära lase mind mitte enam orjaks saada! Sa oled mo südand enesele pühitsenud, ära lase seda iialgi enam ärateutatud ega roojastatud saada! Minu süda jäägu püha Waimu templiks, sulle rahu eluase- meks, rõõmus ja õiguses pühas Waimus Amen.

Jesus, sinu surma wäest
 Kisu minu südamest
 Rõõd, mis mind weel eksitab,
 Et mo hing jo ohwriks saab.

IV. Piit.

Jni mese südame lugu, kes Kristuse ärateeni-
 nimise läbi Jumalaga on äralepitatud ja ei
 tea enam muud, kui Jesust Kristust, kes risti
 löödud.

Armu saanud patuse südames ei ole nüüd
 muud midagi näha, kui Jesust, kes risti löödud
 ja tema kannatamise märgid. Sest püha Waim,

kes teda nüüd juhatab ja walitseb ja kelle saatmise alla ta ennast annud, ei wõi tema südant muul wiisil armatusele sütitada, kuid et tema alati Jesust, tema kannatamise näul risti peal ja ülepea tema kannatamist ette seab ja meele tuletab, kui palju see Jesusele, tema äralepitajale maksma on tulnud, teda äralunastada. Jesuse surma etteseadmine ja tema kannatamise mälestus on seepärast tema peasi. „Sest mina ei arwand ennast teie seas ühtigi muud teadwad“, ütleb tema Paulusega, „kui aga Jesust Kristust, ja Teda, kui risti löödud Kristust. — Ürgu sündku seda minust, et ma peaksin kiitlema muust asjast, kui aga meie Issanda Jesuse Kristuse ristist, kelle läbi maailm mulle on risti löödud, ja mina maailmale.“ 1. Kor. 2, 2. Gal. 6, 14.

Tema leiab, püha Waimu juhutamise all, oma Äralepitaja kannatamise ja surma seest, nii palju troosti ja wäge, et kõik tema süda seega täidetud on. „Dns Jumal minu poolt“, ütleb tema, „kes wõib minu wastu panna? Kes oma enese Pojalegi pole armu annud, waid on teda meie kõikide cest äraannud, kuis ei peaks tema mitte ka sellesamaga meile kõik armust andma?“ Rom. 8, 31. 32. Jesuse kannatamine ja surm on temale Jumala igawese isa armastuse pant, kellega ta teda „Kristuse sees iseenesega äralepitanud, ja temale tema üleasimisi süüks ei arwa.“

2. Kor. 5, 19. Risti löödud Kristus on nüüd tema lootuse põhi Jumala igawese armastuse peale: Jumal Isa, kes oma poega meie eest niisuguse kannatamise sisse wõis anda, mis saaks tema meile keelama?

Ja et sel wiisil risti löödud Kristus tema omaks saanud, tema südames elab — temale, Jumalast kingitud, siis leiab ta tema sees rohket õnnistuse hallikat, mitte üksnes troosti ja rõõmustamist, waid ka jõudu ja wäge enese sees, kõige hea tööle. See mõte tema sees, elawas uskus, Kristuse oma risti löödud armastuse peale, teeb temale kõik maailma rõõmu, kõik lihahimu, kõik maapealset au ja ilu ja kõik kadunud asjad alwaks ja tülkaks. — See on temal, kui hüütaks risti löödud Jesus alati tema hinge sisse: „Kui keegi minu järelle tahab tulla,“ minu jünger olla, „see salgagu iseennast ära, ja wõtku oma risti enese peale, ja käigu minu järel!“ Matt. 16, 24. Ja kes ei wõta oma risti enese peale, ja ei käi minu järel, see ep ole mitte minu wäärt. Matt. 10, 38. Tema ülem püüdmine seepärast on, risti löödud Kristuse sarnatseks saada. Ta elab jumalakartuses ja „nõuab taga pühitsemist, ilma kelleleta ükski Issandat näha ei saa.“ Ebr. 12, 14. Tema teeb ennast kõigest liha ja waimu roojusest puhtaks ja lõpetab pühitsemist, jumala kartuses. 2. Kor. 7, 1. Tema palub

igal ajal kõige palve ja palumisega waimus. Ewes. 6, 18. Ta ei „unusta mitte ära head teha ja teistele jagada; sest niisugused ohwrid on Jumala meele pärast.“ Ebr. 13, 16. Tema rõõmustab selle üle, kui teda wäärt armatakse Kristuse pärast teutust, wiletsust ja tagakuusamist kannatada, sest ta teab, „et kui meie Temaga kannatame, et meie ka Temauga au sisse saame.“ Rom. 8, 17. Lühidelt, tema saab wõimust kül selle läbi, kes teda on armastanud ja iseennast tema eest äraannud — kui ta waatab armu palga peale, mis suur on, ja kõigile osaks saab, kes wõitlemises otsani kindlaks jääwad. „Kes wõidab, see peab kõik pärima.“ Jlm. 21, 7. Nõnda kõlab otsegu heal tema kõrwus; seepärast „unustab ta ära, mis taga on, aga sirutab ennast fenna poole, mis ees on, ja kuusab etteseatud märgi poole, see üleweltse Jumala kutsmise wõiduanni poole Kristuse Jesuse sees.“ Wilip. 3, 13. 14.

Palwe.

Oh armastus, oh minu risti löödud armastus, Jesus Kristus! Sa oled mind Jumalaga äralepitanud. Sinu pärast üksnes peab siit saadik mo süda olema. Sulle olgu, minu kannatamist ja surma meeletuletades, minu süda pühitsetud ja kõik mo elu määratud! Armastus, misga sa mind oled armastanud, olgu minu

sees ja tungigu minu hinge läbi! Juhata minu meelt ja walitse kõikis minu üle! Uuenda mind oma näu järel, et ma kõikis sinu sarnatseks saaksin ja sinu kannatamise ja surma wili minus täieste näha oleks. Oh anna mulle see meel, et ma kõik, mis mulle enne kasuks oli, mis ma kalliks pidasin ja mis peale ma lootsin, nüüd kahjaks wõtaksin arwada, ja, et ma kõik pühk-meks arwaksin, sinu wäga kalli tundmise wastu. Ole sina mulle kõik kõikis ja kõik mu asi ärgu olgu minu meelest ühtigi, et ma sind wõiksin kasuks saada. Ja et mind sinu seest leitakse, et mull ei ole oma õigust, mis käsust tuleb, waid mis sinu usu läbi tuleb, see õigus, mis Jumalast tuleb usu läbi, et ma sind wõiksin tunda ja sinu ülestõusmise wäge, ja et ma sinu kannatamistest osa saan, ja sinu surma sarnatseks saan. Wilip. 3, 8—10. Runni ma wiimselt wõin öelda: „Ma olen Kristusega risti löödud; aga ma elan, ei mitte enam mina, waid Kristus — kes risti löödud — elab minu sees.“ Kal. 2, 20. Jah, minu ainus armas Snnistegija! las' mind alati üles waadata sinu, minu usu algaja ja lõpetaja peale, kes ja minu eest käsu nuhtlust oled kannud ja mind igawesest hukatusest ja surmast päästnud. Sinu kannatamine olgu see magusam rohu-maa minu hingele, sinu rist mulle kinnituseks, pattu wastu wõideldes, sinu surm mulle lootuseks surma hädas. Igas

kiusatuses aita mind sinu peale waadata. Kaksipidi mõtlemistes, kurvastuse, häda ja ahastuse tundides, olgu sinu armastus mulle päikeseks ja kilbiks, walguseks ja lihutamiseks, et ma mitte nõrgaks ega rammutumaks ei saa, ega ära ei wäsi ses kannatamises ja wõidujooksmisses mis mulle seatud on. Amen.

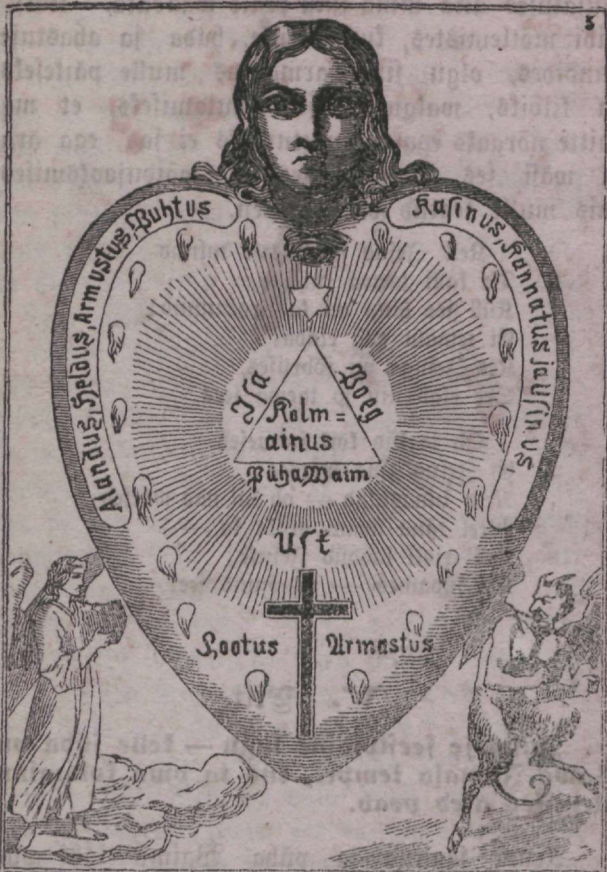
Kell' Jeesus südamesse tulnud
 Ta kallid taewa rahuga,
 Küll see hing on ka äratunud:
 Ei temata wõi elada!
 Kes Jeesuga on sõbruses,
 See elab siin jo taewa sees.

Oh teaksid kõik inimesed,
 Et Jeesus oma werrega
 Meid lunastand — oh küll nad waesed
 Weel täna armu otsiks ka. —
 Kell' risti löödud Jeesuse
 On südames — oh õnnis see!

V. Piit.

Inimese seeftpidine lugu — kelle süda on elawa Jumala tempel, kus ta oma kolmainu olemises asend peab.

Armu saanud ja püha Waimu läbi pühitsetud patuse südames paistab nüüd püha Kolmainus olemine: Isa, Poeg ja püha Waim, nõnda kui Kristus ütleb: „Kui keegi mind armastab, küll see peab minu sõna, ja

Inimese seestpidine lugu, kelle süda on elava Jumala tempel, kus ja oma kolmainu olemises aset peab.

minu Isa armastab teda, ja meie tahame tema juure tulla ja eluaseta tema juure teha." Joann. 14, 23. Niisugune au ja õnnistus saab ristiinimesele osaks, kes äralepitatud, Kristuse vere läbi patust puhastatud, nüüd Kristust, oma Lunastajat üle kõige asjade armastab. Ja sest, et tema Teda armastab, ka tema käsud peab. Igavene jumalik olemine tuleb tema juure sisse. Isa armastab teda Poja pärast, ja on teda katsmata tulnud. Isa, Poeg ja püha Waim elavad tema sees ja jäävad jenna aset. Seepärast kirjutab ka Paulus: 1. Kor. 3, 16. 17: „Eks teie ei tea, et teie Jumala tempel olete, ja et Jumala Waim teie sees elab? Kui keegi Jumala templi äraririkub, teda tahab Jumal ärarikkuda; sest Jumala tempel on püha, ja see olete teie.“ Ja teises raamatus Korintuse rahwale kirjutatud, 6 peat. 16 s. ütleb tema: „Teie olete elawa Jumala tempel, nõnda kui Jumal on ütelnud: Ma tahan nende sees elada, ja nende sees käia, ja tahan nende Jumal olla, ja nemad peawad mulle rahwaks olema.“

Kolmainu olemise kõrwas on ka Kristuse rist südames näha. Sest seda ei wõi ristiinimene iialgi äraunustada, ega iialgi südamest ja meelest kautada. Risti löödud Jesuse kannatamine ja surm ja tema ärateenimine jääb

ikka aluseks ja põhjaks, mis peale tema loetab ja oma usku ja lootust finnitab; on kui armastuse hallikas, kust ta ennast wõib jahutada. Tema wõib Isa, ehk Poja, ehk püha Waimu peale omas südames waadata, wõib südamest Jumalaga ühendatud olla ja õnnist rahu tema sees tunda, ometi mõtleb tema seal juures tagasi ja küsib iseeneses: „Kuidas on mulle pattusele seesugune teenimata arm osaks saanud?“
 Wastus: „Kristuse läbi, kes risti löödud“, kes mind oma surma läbi Jumalaga on äralepitanud. Tema on, kes minu pattu, äraneedmist ja surma oma risti läbi on ärakautanud ja armu, elu ja õnnistust mulle kinkinud — tema armu ja ärateenimise läbi olen mina, mis ma olen.

Nende seitsme peae ehk surma-pattu asemel, mis enne tema südames walitsetiwad ja seda kuradi eluasemeks tegiwad, on nüüd see wastu head kumbed sealt leida, kui on: Alandus, heldus, armastus, puhtus, kasinus, kannatus ja usinus.

Kes ei peaks siis mitte kõigest wäest püüdma Kristuse sõna ja käsku pidada, see on, tema sisse uskuda, teda armastada, tema sarnatseteks saada, sest et ta neile, kes tema sõna pidawad, Joann. ew. 14. peat. 23. §. nii suured asjad on tõutanud, et Jumal ise niisuguse südame sisse tahab tulla ja seal enesele eluaseta teha. „Armastagem teda,“ hüüab Joannes, kes

ennast tema rinna najale laskis, „sest ta on meid enne armastanud“. 1. Joann. 4, 19. Ja armastus on Jumalast — Jumal on armastus, ja kes armastuse sisse jääb, see jääb Jumala sisse, ja Jumal tema sisse“. 1. Joann. 4, 16. Siin ilmas juba võime nii Jumala ligi olla, siin juba laskeb ennast Jumal nii sügawalt meiega ühendada, et ta meie sisse tuleb. Wõtkem siis õige ja tõlise lootusega selle suure ja auustatud wõeraga ümber käies, meie sees, ennast temast õpetada lasta ja püüdkem alati tema ligiolemises, tema pale ees käia, täieste ennast temale äraanda — tema sisse jääda ja tema sees elada, sest et Jumal ise meie sees elab ja meie sisse jääb. Kõik maapealne asi on tühi ja kaduw — ifegi terve maailm läheb hukka kõige oma auu ja suurusega — aga Jumal, Kristus meie sees, jääb igaweste, ja kui meie tema poole hoiame, siis oleme üks waim temaga. 1. Kor. 6, 17. Tema on meile need kõigesuuremad ja kallimad tõutused armuanniks annud, et meie nende läbi jumalikust olemisest peame osa saama, kui meie saame ärapõgenenud sest kaduwast asjast, mis kurja himu sees on siin ilmas. 2. Peetr. 1, 4. Oh wõtkem tema sisse uskuda, tema sees elada, otsegu nääksime teda! Kes tema sisse usub, sel on siin juba igawene elu, sest taewarik on tema sees. Joann. 6, 47.

Palwe.

Püha igawene armastuse Jumal, meie Is-
sanda Jესuse Kristuse Jsa! ka meie Jsa! Kui
wäga ja inimesi armastad! Kui wäga oled sa
ka mind wäest, wiletsat patust armastanud, õn-
nistanud ja rõõmustanud, oma Poja Jესuse
Kristuse sees! Sa tahad minu sees elada! Sa
jääd minu sisse, ja mina sinu sisse. Kuidas
oled sa mulle nii ligi sugulaseis saanud! Kui-
das olen ma nii sinu ligi! Mina pean kõige
Jumala täiussega saama täidetud. Ewes. 3, 19.
Kas ma ei peaks sind see eest mitte kõigest sü-
damest, kõigest meelest ja kõigest wäest armas-
tama? Oh kingi mulle oma armastust! Lase
mind täieks armastuseks saada, nõnda kui sina
täis armastus oled. Lase mind sinu ligiole-
mist ilka südamelikumalt tunda, ilka enam ja
enam sinuga ühendatud saada. Ära lase mind
enam ühegi asja läbi sinu armastusest lahuta-
tu d saada! Hoia mo südant enesele igaweste
eluasemeks. Tõmba minu waimu täieste enese
poole, minu sees, et ma üksnes sind armastan,
üksnes sinu poole hoian ja kaduwaist asjust
lugu ei pea. Wita mind alati sinu peale
waadata, kõik sinu tahtmise järele teha ja kan-
natada, et sina mulle kõik kõikis oleksid! Sa
minu südame Jumal! Sa minu osa igaweste.
Amen.

Oh armas Jeesand! küll ma tean,
 Et sinu templiks saama pean.
 Oh tule minu juure ja —
 Mo südamesse elama;
 Kõik ilma nõu, ei tarkuske
 Ei aita mind, ei pühitse
 Kus ja mul elad südamas,
 Siis on mul arm, õn, rahu käes.

So armastus mo südamas
 Nüüd üksnes aset olgu,
 Ja ärgu enam elades
 Pat mo sees walitjegu.
 Kõik aja wälja, mis siin weel
 Mo hinge kahjuks oleks,
 Ja aita, et mo süda, meel
 So armastuses põleks!

Mo troost, rõõm, walgus oled ja,
 Mo elu, õn ja wara!
 Jä igawest mull' ojaks ka,
 Ma olen jo so oma.
 Suust tuleb üksnes rõõm mull' siin —
 Kus sind ei ole, seal on piin!

VI. Pilt.

**Inimese südame lugu, kelle hool wäheneb
 ja hakkab jälle maailma armastama.**

Siin pildi peal nääd ja üht nägu, mis
 ühe filmaga julgeste ümber wahib; teine film
 on unine. Südamas on Jeesuse kannatamise
 märgid wähenenud, armu leegid kustunud, usu-

täht — usk — pimedaks saanud ja oma walgust ja hiilgamist kautanud. See näitab meile, et kui inimene kõige hea nõudmises hooletumaks ja uniseks jääb, walwamist ja palumist järele jätab, ja see wastu maailma ja kaduwa asjade poole hakkab tagasi vaatama ja ikka enam ja enam tema seltsist, tema lustist, auust, kasust ja rõõmuist hakkab osa wõtma; kui ta seal juures, kuidas see loomulikult niisuguste juures juba ikka sünnib, ikka vähemini ja armemini oma Ünnistegija kannatamise peale mõtleb, ja oma risti löödud Issanda, oma usu algaja ja lõpetaja peale ikka armemini üles waatab, ja aega mööda teda südamest hoopis ära kautab. Nõnda kaub ta püha hooletandmine hinge eest, armastus Jeesuse wastu läheb külmaks, arm taganeb, usk hakkab lõikuma ja saab segaseks, pimedaks, külmaks ja kuivaks tema südames; tema jääb laisaks ja hakkab kaksipidi mõtlema. Ja mis sünnib nüüd?

Maailm, mis see mees põue odaga pildi peal tähendab, tungib nüüd jälle oma wäega tema südame sisse; ja sest, et tal nüüd ühtigi usu jõudu ega kinnitust, ühtigi walgust, ühtigi armastust enam ei ole, kardab tema maailm ähwardamisi, ehk saab tema meelitamiste ja awatelemiste läbi petetud, ja hakkab maailma jälle armastama.

Niisuguse lou ja järje sees tuleb nüüd ka saadan jälle tagasi ja weab, ehk kannab kõik

wanad elajad, see on: patud, jälle südame sisse, ja see läheb temal wäga kergeste korda, sest et ta ühtigi walwamist ega wastupanemist enam ei leia; inimene on tuimaks ja palwes laijaks saanud, ei hoiu ennast enam patu nõude eest, waid lasseb ennast meelega häda sisse saata.

Ingel ehk Kristuse arm — katsub küll weel saadanat äraajada — ainuüksi, sest et inimene temale ise pattu läbi ukse ja wärawa jälle on lahti teinud ja mitte ei walwa ega palu ja seepärast jõudu ega tahtmist ei ole wastu panna, tungib pat, ja pattu läbi saadan jälle tema südamesse.

Siin maksab selle kohta, mis Kristus ütleb: „Walwage ja paluge, et teie kiufatuse sisse ei sa! Paluge järeleandmata.“ Palwe on kristliku elu hing; kus palwe järele jäetakse, jääb ka kõik hea järele. Palwe on waimulik hingetõmbamine; kus see seisma jääb ehk nõdraks läheb, seal sureb kõik hea ära. Niihammuti ka, kui meie ei walwa ja uniseks jääme, siis tuleb waenlane ja külwab umbrohtu niisu sekka.

Raitsematta ja sõjariistadega ehitamatta süda seisab kõige waenlaste — pattu ja saadana — ees lahti. Ära lasse neid püha wahtisi, — palwet ja südamelikku püha hoolekandmist, üleswaadates risti löödud Kristuse peale — uialgi oma hingest taganeda — uialgi uniseks jääda, et seega mitte roojastust Jumala templi sisse

ei saaks tungida ja seda ärarikkuda, muidu saab Jumal sind ka ärarikkuma. „Olge ka-
 sinad, walwage, sest teie waenlane
 kurat käib ümber kui mõiraja lõukoer,
 ja otsib, keda ta mõiks äraneelda: selle
 wastu seiske kindlaste uskus.“ 1. Peetr.
 5, 8. 9. „Kes ennast arwab seiswad,
 see katsku, et tema ei lange.“ Meie ei
 tohi neid sõariistu, kellest Paulus Ewef. rom.
 6. peat. 11—17 salm. nii kenaste kirjutab,
 iialgi käest arapanna: „sest meil ep ole
 mitte wõitlemist were ja liha wastu,
 waid suurte wüstiriikide ja waldade
 wastu, sellesinatse maailma pimeduse
 walitsejate wastu, waimuliklude kur-
 juste wastu, taewaste asjade sees, —
 ja et peame usu kilpi kätte wõtma, misga
 meie wõime ärakustutada kõik tigeda
 kuradi tulised nooled. Seejärest peab
 ust alati elaw ja kindel ja armastus tuline
 olema, ja see wõib aga üksnes siis nõnda olla,
 kui meie Jeesust ja tema kannatamist iialgi
 silmist ja südamest ei kauta; kui meie oma
 filmi maailma ja tema awatelemiste poolt ara-
 pöörame ja tema poole üles maatame, kui meie
 oma südame kõige pattu awatelemiste eest kinni
 paneme ja alati Jumala ligi olemises ja te-
 maga ümber käies elame, Jumala armu tõm-
 bamisi ja püha Waimu liigutamisi ikka tähele
 paneme ja ennast täieste temale omaks anname.

Usu jõud, walgus ja elu kaub kohe, kui armastus külmaks jääb; kui see põhi, see on risti löödud Jeesus, kelle peal ta seisib, südamest taganeb.

Palwe.

Jeesand! sa kiused mind läbi ja tunned mind — sa südamete tundja! Sa tunned minu nõdrust ja heitlikku südand, kelle armastus nii sagedaste külm ja usk nõder on. Sina tead, kui sagedaste maailm ja pat minu üle wõinust saawad, et ma öiete nende wastu ei wõitle, ja kuidas ma kõik raskust ja waewa, tõe meelega iseennast ärasalgada ja oma südame üle walwada, kardau ja selle üle hirmu tunnen. Kinnita mind ja tee mind elawaks, pea mind, et ma ei komista — ilma sinuta ei jõua ma ühtigi. Ära wõta oma kät mitte minuist ära, ja ära jäta mind maha, mo õnnistuse Jumal! Mina ei wõi mitte sinu sisse jääda, kui sa mind ei hoia ja minu sisse ei jää! Ära lasse oma walgust minu sees mitte ärakustuda, armastust mitte külmaks jääda, lootust mitte koiduda ega usku äralõppeda. Anna mulle alati uut jõudu ja himu palwele. Ringi mulle julgust, alati sinu poole üleswaadata, et ma sinu kannatamisest wõiksin rahu ja rõõmu leida oma hingele. Pööra minu silmad kõige tühja asjade pealt ära, et ma sinu armust ei saaks lahutada. Amen.

Oh! kui maesed, waewalised
 Oleme siin Jesuta,
 Nõdrad ka ja hädalised,
 Armas Jesus, halasta!
 Anna meile oma Waimu,
 Et me' tema wäega
 Suretame liha wõimu
 Tema kurja himuga.
 Kirjuta su were haawad
 Minu südamesse ja,
 Et need seisaks ööd ja päewad
 Minu meeles lõpmata.
 Kui mind kuri kiusab teal,
 Waatan sinu piina peal';
 Küll ja, Jesus, wõtad aita,
 Et miud saadan ei ja wõita.
 Sina, kallis hingemees,
 Ela ise minu sees;
 Sinu järel ihkan ma,
 Kuni koju wiid mind ja.

VII. Pilt.

Inimese südame lugu, kes pärast patust-
 pöörmist jälle wana patude sisse tagasi langeb,
 ja pattu ja saadanat enese sees walitseda lasseb.

See pilt näitab meile seesuguse inimese
 südame lugu, kellest Kristus Luuka Ev. 11.
 peat. nõnda ütleb: „Kui roojane waim
 inimesest on wäljaläinud, siis käib
 tema kuivad paigad läbi ja otsib hin-
 gamist; ja kui tema ei leia, siis ütleb

Inimese südame lugu, kes pärast patustöödmist
jälle wana patude sisse tagasi langeb, ja wattu ja
saadanat enese sees walitseda lasseb.

tema: Ma tahan ümberpöörda oma kotta, kust ma olen wäljatulnud. Ja kui tema tuleb, siis leiab ta seda luuaga pühitud ja ehitatud olemast. Siis läheb tema ja wõtab enesega seitse teist waimu, kes kurjemad on teda ennast, ja kui nemad senna sisse tulewad, siis elawad nemad seal, ja läheb selle inimese wiimne lugu pahe- maks kui esimene."

Kui hirmus ja kole lugu, mis siin pildi peal näha: Saadan istub südames auujärje peal, elab, walitseb ja annab seal oma käskusi — sealsammas südames, mis enne seda Jumala eluase ja püha Waimu tempel oli. Wanad patud ja pattu jäledused on ka jälle näha; need hirmsad elajad on seal kindlaste aset pidamas ja elawad seal julgeste, kui omas päranduses. Ja kust see tuleb? Inimene ei hoolind sest armust ühtigi mis tal oli, unustas oma endiste patude puhastamist, ei nõudnud enam pühitsemist ega jumalakartust. Ja kes mitte edasi ei rutta, peab tagasi minema. Seismise aega ei ole. Kes mitte kõwaste wõideldes ei püa kitsast wärawast sisseminna, kes mitte alati ja tõe meelega kitsa tee peal edasi ei rutta, mitte alati pattu wastu ei pane ja teda ei wihta, ega maailma teutust ei taha kanda, waid tema kaduma röömu ja kurja himude sisse ernast lasseb awateleda ja nõnda õigelt teelt kõrwa

minnes, omas südames patule maad annab, seda kiusub kuradi kawalus, pattu lihu ja maailma armastus peagi oma wõrku ja sünnib nõnda, kuidas Apostel Peetrus 2. raam. 2. peat. 22. salm. tähendates ütleb: „Koer läheb jälle oma oksse kallale, ja: pestud siga läheb pori sisse pöörlema,“ see on, hooletu, kerge-meelne inimene langeb uueste wana patude sisse tagasi ja lasseb nende himudest ennast käänata.

Püha Waim põgeneb ära: sest kuidas võib Jumala püha Waim roojaste waimude juures elada? Kuidas võib süda ühtlase Jumala tempel ja kuradi eluase olla?

Arm — ehk ingel — taganeb kurwa meele, siiski, ülestõstetud paluja kätega, näituseks, et Kristus weel waese patuse peale tahaks halastada ja otsegu paludes hüüab: „Oh, kui sa weel kord tunneksid, mis so rahule tarwis läheb! Jumala Isa käed, sinu Halastaja süda seisab weel sinu ees lahti. Pööra ümber, ja ärataganeja! ma tahan weel so peale halastada!“ — aga tema ei kuule enam. Ta waatab julgeste maailma poole, ta ei hooli midagi enam ega tunne hirmu ega häbi ei awaliku ega salaja patude pärast. Ta ei nää seda põhjatumat sügawust, kus sisse ta kukkumas on, ta ei tunne neid hirmsaid patusi ega saadana walitsust oma sees; sest et tema usk surnud —

walguse täht pimedaks saanud ja et saadan teda täieste sõgedaks teinud.

Waata, armas kaas-teenäia! nõnda on sinuga lugu, kui sa oma pattu küll oled kahetsenud, ülestunnistanud ja andeksandmist saanud; aga siis, mitte Jumala abiga ennast pattu eest ei hoiata, waid ennast jälle tema kätte annad. Siis on so wiimne lugu kurjem ja pahem, kui enne; sest patud ja kurat on nüüd kindlamalt sinu südames aset wõtnud ja temal on nüüd suurem wiha sinu peale ja nüüd oled sa täieste tema wang ja ori. Hoiata ennast seepärast, et sa tagasi ei lange wana patude ja harjund kombede sisse. Oled sa kord armu saanud, pattu ja kuradid ärawandunud ja uhkuse, ahnuse, kiimaluse, kadeduse, liia söömise ja joomise, tigiduse ja laiskuse wastu kord sõdima hakkand, siis jää igaweste nende waenlasteks ja ära lase neid iialgi enam oma südamesse tulla; wihta neid ja põgene nende eest, kus ja kuida sa iial wõid, sest nemad on igal silmapilgul walmis sinu südamesse tungima, et oma wana eluaseme jälle kätte saaks ja oma wana õigust wõiks edasi ajada; ja nii pea, kui sa neile ruumi annad, saawad sinu juures wiimised asjad kurjemad olema kui esimesed. Looda Jumala peale, kes wägew küll on, sind aitama ja sulle waenlaste üle wõitu andma. Kui sa ka wabest peastid langema, siis tõuse kohe jälle üles ja wõitle edasi. Ära tee iialgi patuga

rahu! Hakka igal ajal kõigewägewama — oma Lunastaja käest finni! Tema wõib ja tahab sind aidata. Tema käsi ei ole mitte lühikeseks saanud. Tema on wägew. Tema wõib seba wägewat sõariistadega ehitatud sõameest ärawõita, teda siduda, wäljajehita, tema saaki jälle ärawõtta ja sind wabaks teha. Kuidas wõid sa siis oma süband kuradile eluasemeks anda, ehk kauem seks jätta, kui sa Jumala tempel oled ehk seks saada wõid?

Palwe.

Jumal! sa oled siiski minu Jumal ja Isa! sest ma olen sinu loom; sa oled mind loonud! ma olen sinu lunastatud, oh Kristus, mo Dn-
nistegia! Ka mulle oled sa Jumalast tehtud tarkuseks, õiguseks, pühitsemiseks ja äralunastamiseks! Ka minu eest istud sa Jumala paremal käel. Ka minu eest on sul wägi ja meelewald käes — mind patust, surmast ja kuradi wäest peasta ja lunastada, kui ma nende wang ja ori olen. Sa oled andid saanud ka kangekaelsistki, Laul. 68, 19, ja nõnda ka minu — ehk ma küll sinust olen ärataganenud. Sa wõtad kõik patused wastu ja ei lükka kedagi ära, kes sinu juure tuleb. Waata, siin olen mina waene, ja kispandan so poole: Anna mulle armu ja halasta mo peale! Sa wõid, sa tahad kõiki peasta. Ükski ei ole sinu ees nii süga-

waske langenud, et sa ei wõi teda sealt wälja-
kiskuda! Kisu ka mind wälja kõigest pattu ja
kuradi teenistusest, et need enam ei wõiks minu
sees elada ja walitseda. Sinu päralt olgu mo-
süda, sest sa oled seda oma werega enesele
omaks ostinud, see on sinu, sa ei wõi seda mitte
kellegi muule jätta! Oh läkita oma walgust,
et pimedus taganeb; anna oma Waimu; et
saadan põgeneb, kingi mulle oma armu, et pat-
oma astla kautaks! Talla saadanat minu jalge
alla ja tee tema wõimusele otsa, et ma wõiksin
wabaks saada! Amen.

Jää, mo hing, nüüd Jesu juure,
Nõua temalt õnnistust,
Alma jellela ei ole
Muud, kui häda, wiletsust.

Eiin ja pead ühte järge
Waenlastega wõitlema;
Sest, et see sul pole kerge —
Palu Jefust aitama.

Hirmus oleks sinu lugu,
Kui saaks saadan wõimuse, —
Ta just katsub saada jagu,
Et saaks aset sinusse.

Lõeste, so wiinne lugu
Saaks siis kurjem olema. —
Sest nüüd wõitle, walma, palu,
Et sa ei wõiks langeda.

VIII. Pilt.

Jumalakartmata inimese surm ja pattu palk.

Pattustpöõrmata patune on nüüd oma surma woodi peal maas — ihu haiguse walust waewatud, aga tema waim tunneb weel palju hirmsamat walu, kui kartuse, ahastuse ja hirmuga oma eesfeiswa surma ja tulewa kohtu peale peab mõtlema. Ta on nüüd täieste mahajäetud, ilma abita, ilma troostita, sejl et tema mitte ei usu, ega Jumalat ja Lunastajat ei tunne. — Surm seisab tema silma ees ja ähwardab temalt nüüd kõik ärawõtta, kõik rõõmu, kõik wara, kõik au ja head, kõik, ülepea kõik, mis tal armas oli. Saadan toob ja näitab temale kõik ta pattud ette. Enne oli ta neid tegema, efsitanud, kui ta temale pattu nii magusaks ja heaks kiitis ja teda pattu-himudele kihutas — nüüd ta hirmutab ja ehmatab teda seega, ahastab tema südame tunnistust ja näitab temale pattu palka, mis teda ootab: igawest hukatust ja otsata põrgu piina. Meele ärarheitmisega waatab ta ümberringi ja ei näa muud, kui hirmutuse-nägušid. Sestpidi piinab ja waewab teda südame tunnistus, mis siimaale magand oli, aga nüüd tuhande-kordse wäega on ärkanud ja teda põrgu waluga täidab. Ta näeb põrguhauda, seda hirmust sügawust lahti olewat, walmis teda ärneelama, igaweste teda äraneelama. Tema ei wõi midagi head

8.

Jumalafartmata inimese surm ja pattu palk.

enam kuulda, sest et tema süda juba kaua kõige hea vastu pattu läbi on kõwaks läinud ja Jumala heale vastu kurdiks jäänud. Ta pöörab selga hea Waimule, ja armule (inglile), seepärast taganeb ka see temast ära ja jätab teda meele ärahcitmise kätte, kelle sülle ta ise heameele ja lustiga jooksnud on. Nõnda heidab tema hinge ja läheb Kristuse kohtujärje ette; seal kuuleb ta selle suust, keda ta omas elus on põlganud, kelle sõna ta pole kuulnud, ehk et seda järelejätanud, kelle armu ta teetanud ja kelle werd ta jalgega tallanud, kuuleb kohtumõistja suust oma õiget kohtu otsust: „Mine ära, sa äraneetud igawese tulesse!“

Niisugust palga annab pattu teenistus ja maailma rõõm. — Äraheidetud, hukkamõistetud, taewa õnnistusest ilma jäänud, Jumala palee eest äraliikatud, langeb tema nüüd 'põrguhauda — igawese hirmsa walupaika — tulesse, mis iial ära ei kustu, ussi närida, mis iial ära ei sure.

Oh kui palju inimesi ruttawad igawese hukatuse vastu! kui palju on, keda ristiinimeseks nimetatakse ja seda ka olla tahawad, elawad pattu teenistuses, maailma rõõmu ja lihahimusi armastates, andwad ahnuse ehk prassimise, uhkuse ehk kadeduse ja kahju-rõõmu, kiimaluse ehk laiskuse, tigheduse ehk liia söömise ja joomise ehk mõne muu patule omas südames ruumi. Nemad tunnistawad ka, kui wähest juhtub pihtil käies,

oma pattu, aga mitte, et neil nõu oleks pöörduda, waid et see nõnda õpitud wiis on. Nemad teewad jälle pattu ja jääwad selle wana kurja õpitud wiisi sees kindlaks, lähwad jälle pihtile, teewad jälle pattu — ja nõnda läheb lugu otsani, ilma meelt muutmata, ilma südamest pattu kahetsematta, ilma tõsiselt Kristuse poole pöörmata, ilma temalt armu ja halastust otsimatta. Nemad jääwad oma pihtimise, oma kirikus ja laualkäimise, jutluse kuulmise, lugemise ja mu hea asjade juures ikka ühtewiisi wanaks inimeseks, pattu teenriks, maailma lapsiks ja kuradi orjades ja mida enam naad kirikus käiwad ja väljaspidiwad jumalateenistuse kumbeid pidawad, seda enam naad selle peale lootma jääwad, ja toetawad, kui ei oleks neil tõsist patustpöörmist ja meelearandamist enam tarmiski olemat. — — Õhtiselt ja ootamatta tuleb surm ja wiib neid ära. Ja et nemad „liha peale külwanud on, leikawad nemad ka lihast hukatust; sest, mis inimene ial külwab, seda tema ka leikab.“ Gal. 6, 8.

See äranis hirmus on nende surm, kes juba üksford armu on saanud, aga seda mitte hoidnud; üksford juba Kristust tunnud, aga mitte tema juure jäänud, waid jälle ärataganenud, maailma ja pattu sõbraks saanud. Sest Paulus ütleb: „Kui meie meelega pattu teeme pärast seda, kui meie tõetundmist oleme saanud, siis ei jää euam ohwrit üle pa-

tude eest; waid üks hirmus kohtu ja tulise wiha ootmine, mis neid wastupaniaid peab ära sõõma." Ebr. 10, 26. 27.

„Sest neid, kes ükskord on olnud walgustatud, ja taewast andi maitzenud, ja pühast Waimust osasaanud, ja kes Jumala hea sõna, ja tulewa ilma wäge on maitzenud, ja on ärataganenud, ei neid wõi uueste saata meelepandamise poole, sest et nemad ise enestele kahjuks Jumala Poegaristi lõowad, ja naeruks panewad." Ebr. 6, 4.

Oh patused, kes endid oma himude orjaks annate, kas teate, mis teie armastate? Teie armastate surma ja hukatust! Mis teid nüüd libedalt meelitab, saab teid ükskord waewama. Mõtelge ometi selle kurja tee üle järele, mis peal teie käite ja hakate kurja wihtama. Jätke pattu ja maailma rõõmu nõudmist maha, see on teie hukkasaatja. Kuulge ometi oma hea karjatsse Jesuse Kristuse sõbralikku healt, kui ta teid kutsub: „Tulge minu juure — ma weri teeb teid puhtaks teie pattudest! Ma annan teie patud andeks, ma teen teid õnjaliks — ma annan oma lammastele igawest elu! — Ärge tehke mitte oma südamid kõwaks oma hea karjatsse heale wastu, et teie mitte ükskord kui pitkse müristamisega kohtumõistja juust ei saaks kuulda: „Minge ära minuist — teie äraneetud,

igawese tulesse! — „Hirmus on elawa
Sumala kätte langeda.“

Palwe.

Sumal, sina oled õige, ja kõik sinu kohtu-
mõistmised on õiged! — Sina ei te wahet
inimeste sugu wahel, waid maksad igaühele
tema tegude järele. Kes mitte patust ei pööra,
sinu sõna ei usu ega pea, see on juba hukka-
mõistetud, see ei sa mitte elu nägema, waid
Sumala wiha jääb tema peale. Nii helde ja
armuline, kui sa wagade ja usklikkude wastu
oled, nii hirmus ja kartuse wäärt oled sa pa-
tustpöormata patustele, kes sinu armu on ära-
põlganud. Oh Issand ja Sunistegia, sa oled
mind patust, surmast ja põrgust lunastanud,
finnita mind, et ma aegsaste oma südant patust
täieste ära — sinu poole pöoran; ärata mind, et
ma üialgi uniseks ei jää, et ma surmast wõik-
sin peaseda ja elu saada. Aita mind, et ma
rusukspektstud südamega igapäawases kahetsemises
ja patustpöormises ennast hoolega sinu Waimu
juhutamise all tulewa elu wastu walmistan, et
ma kui uus inimene sulle wõiksin elada ja
sulle surra! Amen.

Oh Jeesus! mina waene laps
Ei leia rahu kusagi
Sest langen nii, kui olen teps,
Nüüd paludes so jalgele.

Sa, Jesand, minu häda tead
 Tõest parem weel, kui ise ma.
 Si parane mo hingewead
 Siin ilma sinu abita.
 Oh! waata armufilmaga
 Mo peale halastusega
 Ja rutta appi minule,
 Mo südant uueks, puhtaks te.

IX. Pilt.

Ristiinimese südamelugu, kes jumalafartuses ja patu vastu wõitlemises otsani kindlaks jääb.

Sa nääd selle pildi peal, kuidas ristini-
 mese süda kõigilt poolt waenlastest on ümber
 piiratud. Saadan ja patud waritsewad ja wah-
 tiwad meid alati ja otsiwad endist walitsust ja
 meelewalda südamel jälle kätte saada. Almal
 seiswad kaks meest, kes maailma meie ette pa-
 newad, kellest üks üht peefert pakub, mis liha-
 liku lustide ja ilmaliku rõõmudega täidetud on.
 Teine, oma põue-odaga, katsub ähwardamiste,
 tagakiusamiste, teutamiste ja mu wägivaldse
 nõude läbi teda hirmutada ja araks teha — ja
 siis pattu sisse hukatada.

Nende õnnistuse waenlastega, jaadana, maa-
 ilma ja lihaga on ristiinimesel jessinatseles elus
 ikka wõitlemist, aga tema süda on see wastu

Ristiinimese südame lugu, kes jumalafartuses ja
pattu vastu võitlemises otjani kindlaks jääb.

fõariistatega ehitatud; nemad ei wõi ega sa teda ärawõita.

Ülehel lehwitab ingel — Jumala arm — kes teda alati wõitlemisele äratab ja tagasihutab, et hooletumaks ei jääks, ja hüüab tema wastu: „Ükski ei sa wõidu krooni, kui ta ei wõitle nõnda, kui kohus on.“ Ja: „Kes kannatab kunni otsani, seeb peab õn-
saks saama.“

Südames hülgab usu täht selgeste ja kenaste, see on: tema usk on elaw, ja meie usk, see on wõimus, mis maailma on ärawõitnud. 1. Joann. 5, 4. Tema loodab täieste ja kindlaste Jumala peale, seepärast on tema südames, teisel pool kirjutatud: Kes on kui Jumal? Jumal on minuga; ja tema jees ja tema läbi ärendan ma kõik. Mulle saab küll tema armust.“ Teisel pool seisab: „Kes wõib meid lahutada Kristuse armastusest? Kas wiletsus, ehk ahastus, ehk takkajusamine, ehk nälg, ehk alastus, ehk häda, ehk mõet? — Aga selle kõige sees saame meie wõimust küll selle läbi, kes meid on armastanud.“ Rom. 8, 35—39. Usk ja armastus seiswad nõnda ülemal pool südames, mis teda kõige hea sees kinnitawad.

Kestel südames on üks püha õhtu söömaaja juures pühitsetud leib näha, selle ümberkirjaga: „Jesús minu armastus!“ See näitab tema suurt nälga ja ihaldamist hinge toiduse,

elu leima järele, mis taewast mahatuleb, ja maailmale elu annab. Joann. 6, 33. Selle elawaks tegewa elu leiwaga toidab ta ennast ja kinnitab oma usku ja armastust, sagedaste püha õhtu söömaajal käies. Tema saab seda rooga süües suurt kinnitust ja wäge, igawest elu, nõnda kui ka Jeesus tõotanud on: „Kes minu liha sööb, ja minu werd joob, sel on igawene elu — see jääb minu sisse, ja mina tema sisse.“ Joann. 6, 54. 56.

Weel edasi nääd sa Kristust, kes risti löödud ja üht lahtitehtud raamatut — Ewangeeliumi, püha kirja. Sest püha kirja ehk Jumala sõna lugemine ja tähelepanemine, iseäranis Jeesuse kannatamisest ja surmast, jääb temale ikka armsamaks asjaks ja magusamaks tarjamaaks, kust ta oma hingele kinnitust ja rammu saab, kuradi, maailma ja oma liha vastu sõdides, kui ka sõariistu, sellega vastu panna. Kel risti löödud Jeesust mitte südames ei ole, see on tõeste elawalt surnud. Ja kes Jumala sõna ehk püha kirja — Ewangeeliumi, mitte üle kõige raamatute armsaks ei pea, seda mitte kõigest kõige rohkem ei loe ega tähele ei pane, seda mitte kõigeülemaks tarkuseks ei arwa, seda mitte omale elu nõõriks ega teejuhatajaks ei wõta, see on kõigewähemast raskete haige oma hinge poolest, kui ta küll weel koguni surnud ja ärakeidetud ei ole.

Wiimselt nääme südames weel üht kirkusest, lahtist raha kufurt, leiba ja kala. Kirik tähendab, et ta heameelega palwet teeb ja selle sees kindlaks jääb, niisammuti ka sagedaste usklike seltsis jumalateenistusel käib, kui salaja waikses kambris Jumalat palub, ja ülepea, kus ta käib ehk seisab, ehk mis ta iial teeb, on ta süda Jumala juures ja elab ja liigub temaga ümberkäimises, rõõmustab tema ligiolemises, annab ennast temale, ja jääb tema sisse. Ilma palweta ei wõi ükski omas jumalafartuses, uskus, armastuses j. n. e. kindlaks jääda.

Lahtine rahakukkur tunnistab tema heategemist, et ta ligimest heal meelel aitab, waestele head teeb ja neile jagab kellel puudu on. Tema wõitleb ahnuse wastu ja teeb armastuses head, nii palju, kui iial wõib, ja õpib see läbi ikka enam ja enam oma südant kaduwaist maailma asjust lahti kiskuma. Tema teab, et jaadan see läbi palju hingesõ on kätte saanud, kes, ehk küll suuri ja jämedaid pattusi ja kurjusi oliwad äratõutanud ja mahajätanud, nagu roppusi lihahimusid ja kurje ihaldamisi ja muud sellefarnast, siiski tähelepanematta kuradi kõide langetiwad, et ennast salaja ahnuse ja raha armastuse kätte andsiwad, ja kõigesuguste wabandamiste ja käändmistega all unustasiwad, teistele jagada ja head teha.

Leib ja kala tähendawad tema kasinust

ja karstkust söömisest ja joomisest, et ta kõikis õiget mõtet ja aru katsub pidada, et mitte liia söömise ja joomise läbi lihahimused ei toidaks, wainu alla ei rõhuks ja ennast jumalafartliku ja waga elu tarwis kõlwatumaks ei teeks.

Niijuguste sõariistadega wõitleb tõsine ristiniimene, neid sõariistu ei pane tema iialgi käest ära ja nõnda jääb tema sõa platsi peale seisma ja saab kõige oma waenlaste, kuradi, maailma ja oma liha ülewõimust.

P a l w e.

Oh Jeesus, minu armastus! kui mul aga find on, siis ei hooli mina taewast ega maast! Jää minu sisse ja lase mind sinu sisse jääda, siis saan ma ikka wiljakandja wiinapuu oks olema. Te minu usku ikka enam elawamaks, et ta sinust, kõigewägewamast Issandast, kinni peaks ja sinu läbi, kellel kõik wõimalik on, kõik ärawõidaks. Sinu armastus kaswagu ikka enam minu sees ja sütitagu minu südant, et ma find, oma ülemat ilu ja igawest au-pais-tust, üle kõige armastaksin ja sinu kõrwas mi-dagi ilu ega kenadust armastuse wäärt ei arwa. Ringi mulle armus findlaksjäämist, see tuleb üksnes sinust. Ära lase mind ühegi asja läbi sinu armastusest lahutatud saada. Sinu rist, sinu surm ja sinu surma mälestus olgu minu armastuse ja sinu poole hoidmise kinnitamiseks.

See ühendagu mind ilmalahkumatta siuga.
 Ringi mulle see läbi, nõnda kui ja oled tõu-
 tanud, siin juba igawest elu ja ela usu läbi
 minu südames. Ewes. 3. Sinu sõna, täis
 Waimu ja elu, äratagu, walgustagu, trööstigu,
 wahwastagu ja finnitagu mind igapäaw wõitle-
 mises, kannatuses ja truuses. Aita, et kõik
 minu süda ja meel, mõtted ja ihaldamised sulle
 wõiksiwad pühitsetud olla. Ära lase mind mitte
 aga üksnes kurja himude ja ihaldamiste wastu
 sõdida, waid kõikide pattude wastu, kui on:
 uhkuse, ahnuse, kadeduse ja kahjurõõmu, wiha
 meele, laiskuse, liia söömise ja joomise, kaduma
 maailma lusti ja kõige mu patude wastu.
 Aita, et ma wäsimatta ja kindlaste palwesse
 jääksin ja see läbi sinust ikka uut jõudu ja wäge
 saaksin pattu wastu wõidelda ja sulle truuiks
 jääda otsani. Amen.

Siin wõtkem hea meelega
 Jესuse järel käia,
 Ja wõtkem kindla usuga
 Ta risti juure jääda,
 Kes siin ei wõitle temaga
 Ei wõi au krooni pärida.

X. Pilt.

Waga ja õige ristiniimese surm.

Inimene, kes uskus ja jumalakartuses kindlaks jäänud otsani, heidab wiimselt, kui lahku-
mise tunnike kätte jõuab, rahu ja rõõmuga oma
surma woodi peale. Tema ei karda surma ega
kohtu, sest mõlemad ei puudu temasse, nõnda
kui Jeesus ise selle poolest kinnitab, üteldes:
„Kes minu sõna kuuleb, ja usub seda,
kes mind on läkitanud, sel on igawene
elu, ja see ei tule mitte kohtu alla,
waid on surmast elu sisse läinud.“
Jõann. 5, 24.

Nõnda ootab usklik ristiniimene rahuliku
südamega surma; tema patud on andeksantud
ja ta on Jumala armu oma südamesse vastu
wõtnud. Kristuse risti kuu oma rindu vastu
wajutates ja pidades, näitab ta oma armastust
ja auustamist risti löödud Jeesuse vastu üles,
keda ta kõige oma eluaja südames kannud, kelle
peale ta alati ja täieste on lootnud, kes ka
nüüd surmas tema ainus ja täieline kinnitus
ja lootus on. Temale on ta elanud, temale
jureb ta ka. Tema rõõmulikust näust paistab
seestpidine rahu, jumalik trööstimine ja püha
Waimu wõidmine, mis tema südames elab.
Silm ja süda on taewa poole pööratud ja kõik
tema wäljastpidine olemine tunnistab selgeste
üles, mis ta omas südames mõtleb: „Ma

himustan siit ärapeastetud saada ja Kristuse juures olla." Jumala ingel ootab tema hinge järele, et ta teda nii pea, kui ihust lahkund on, oma Issanda sülle kanda. On ta viimaks ihu paelust ja surelikust põlvest peasenud, siis ruttab tema hing selle juure üles, kelle sisse ta siin on uskunud, kelle peale ta lootnud ja teda ta armastanud, ilma et teda näinud oleks. Nüüd saab ta tema pale ette astuma. Kristus ruttab tema vastu ja firutab mõlemad käed tema järele wälja üteldes: „Tule, jina hea ja ustaw sulane; jina oled üle pistu ustaw olnud, mina tahan sind üle palju panna; mine oma Issanda rõõmu sisse.“

Ja saadan peab häbiga äraminema.

Misjugune rõõm ja õnn saab nüüd usklikule osaks, Kristust palest palesse näha, nõnda kui tema on ja tema sarnatseks saada igaweses auustuses ja õnnistuses? Kes wõib seda ülesrääkida?

Nõnda sureb õige ristiinimene, kes Kristuse sisse on uskunud ja wõitlemises patu, kuradi ja maailma vastu, otsani on kindlaks jäänud. Niijugune kena ja armas lõpetus tuleb waga del pärast wõitlemist ja kannatamist! Oh peaks igauks seepärast kindlas uskus, ilma wäsimatta ja tõe meelega wõitlema, et kitsast wärawast wõiks sisse minna ja oma wõidujooksmist õn-

nelikult lõpetada; üleval taewas ootab ilma-
närtsimatta au kroon ja kadumatta pärandus.

Palme.

Oh Issand Jeesus Kristus! Kui väga õn-
nelik ja õnnis saab minu hinge lugu üiskord
minu surma woodi peal olema, kui sina minu
südames elad, minu juures oled ja mind rõõ-
mustad! Kes võib mind siis kurvastada, ehk
hukka mõista? Kas mo patud? neid oled ja
mulle andeksannud, oled mind ärapesnud, pu-
hastanud, õigeks teinud ja pühitsemud oma püha
kalli verega. Kas peaks saadan mind võima-
kusjata ja hirmutada? Ei, sa oled teda ära-
wõitnud ja temalt meelewalda ärawõtnud; tema
ei wõi midagi minu vastu, kui sina minu
poolt oled — sest „sa oled minu eest sur-
nud, ja mis weel enam, ka ülesära-
tatud, istud Jumala paremal käel ja
palud minu eest“. Rom. 8, 34. Keegi
ei wõi mind seepärast minu surma tunnil sinu
armastusest lahutada. Küüd, armas Jeesus, aita
mind sulle elada ja sulle surra. Aita mind
alati ja kindlaste sinu poole hoida, ega uialgi
sinust taganeda. Anna mulle armu, et ma
igapäew mõiksin patule ärasurja, kõik eneses
suretada, mis sinu vastu on, ja oma südand
lahi kiskuda kõigest, mis ma enesega surmas
ei wõi kaasa wõtta. — Ürata minu südames

ihaldamist sinu igawese taewariigi järele, et minu elu juba siin taewas oleks, kus minu nimi kui Jumala kodakondsel ja pärial, on ülespandud. Seefugune õnnis lootus, üksford sinu juures olla, kihutagu mind alati ja hoolega, tüdimatta head tegema, et ma üksford seal rõõmuga wõiksin leikada. Seks anna mulle, armas Õnnistegia, usku ja lootust sinu kalli ärateenimise peale, et ma sinu halastust ja armastust iialgi ei unusta, ega selle juures kahtlane ei ole, waid et ma julgeste ja kindla meelega sinu kannatamise ja surma ja sinu kalli ärateenimise peale loodan, kes ja minu eest oled furnud ja nüüd minu eest elad igawesest ajast igaweste. Amen.

Ma tunnen sind, mo Jeesus,
 Kui elu hakkikat;
 Si ole surm mul hirmus,
 Waid kasu ootan taast.
 Kui ihu filmad kust'wad,
 Siin kurja ilma sees,
 Siis waimu filmad nääwad
 Sind taewa walguſes.

Oh Jeesus! so laps olen ma,
 Sult armu olen saanud ka,

So veri on mind puhastand
Ja minu patud andeks ann'd.

Müüd, Jesus, armas hinge mees,
Oh ela minu südames
Ja aita oma Waimuga,
Et iial, sind ei jäta ma.

Mo wara on seal ülemel,
See järel ihkab minu meel,
Ja ootab suure himuga,
Mill' tuled mind siit kutsuma.

Es were läbi mina saan —
Kui lahkuma siit ilmast pean —
So pulma kotta tulema,
So juures ikka olema.

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU
AR

ARI-09-00584

Müüasse Tartus J. Väiejeppa
junres.